(గత సంచిక తరువాయి)

చరిత్ర సమయం అను నేకెడ్ ఫకీర్ కథ

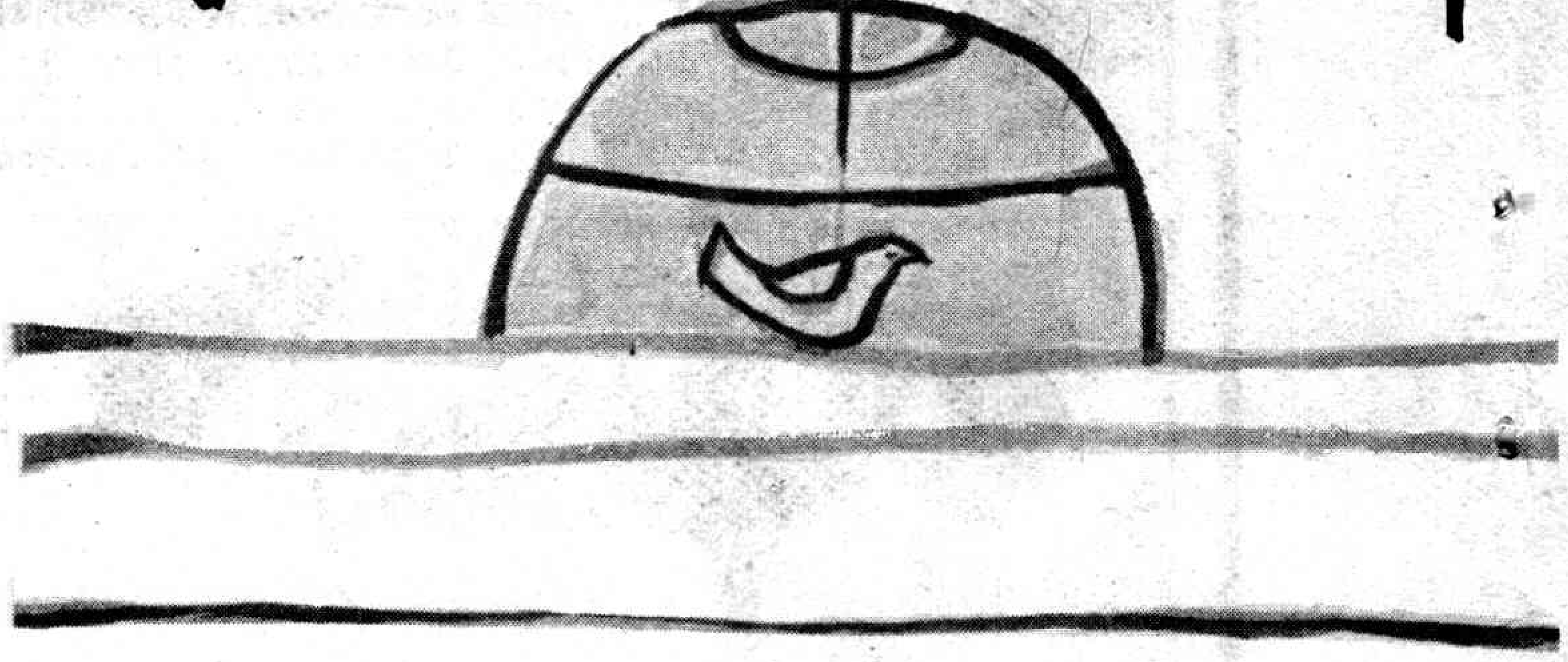

కె. సదాశివరావు

చివరికి అన్నాడు గాంధీ. "యువర్ ఆనర్! మీకు రెండు మార్గాలున్నాయి. మీ పుస్తకాల్లో వున్న న్యాయం న్యాయం కాదు. అన్యాయం. కాబట్టి మీరు జడ్జి పదవి నుంచి రాజీనామా చేయాలి. అలా కాకుండా మీ న్యాయమే సరైనదని మీరు నమ్మితే నేను చేసిన నేరానికి అత్యంత కఠినమై శిక్ష మీరు నాకు విధించాలి"

గాంధీ మెల్లగా మాట్లాడాడు. అతడి కంఠంలో భయం లేదు. ఏమాత్రం ఎమోషన్ లేదు. అందరూ ఆ ధోరణికి ఆశ్చర్యపోయారు.

ప్రాసిక్యూటర్ థామస్ స్ట్రాంగ్ మన్‌కి ఈ ధోరణి రుచించలేదు. ఇదేదో ఫార్స్‌లా వుంది అనుకున్నాడు తనలో.

జడ్జి బ్రూమ్‌ఫీల్డ్ స్ఫుటంగా తన వాదంలో ఏమీ కాంట్రడిక్షన్స్, యాంబిగ్యుయిటీలు లేకుండా ప్రశాంతంగా వినిపిస్తున్న ముద్దాయి వాలకాన్ని, అతడిలో జ్వలిస్తున్న అనిర్వచనీయమైన అంతరాగ్నినీ చూసి చలించిపోయాడు. బ్రూమ్‌ఫీల్డ్‌కి అర్థమయింది ఇది చరిత్ర సమయమని. తను ఏమి చేసినా అది రానున్న కాలంలో ముందు తరాల వారికి, న్యాయ వ్యవస్థకి, బ్రిటిష్ రాజ్యపు మనుగడకీ, తనకి వ్యక్తిగతంగా సంతృప్తి కలిగించేలా వుండాలని అతడికి తోచింది, లేకపోతే తనకి మనశ్శాంతి వుండదు.

ఈ వ్యక్తి సామాన్యుడు కాదు.

ఇతడు ప్రపంచంలో చరిత్ర సృష్టించబోతున్న మహత్తర శక్తి. ఆంగ్లేయులకెవ్వరికీ అవగాహనకి అందని యుగ పురుషుడు. ఇతడి నైతిక బలానికి ఏదీ సరి కాదు.

GANDHI IS A PRIMEVAL POWER OF UNKNOWN ORIGIN- UNBELIEVABLE STRENGTH!!!

ప్రాసిక్యూటర్ థామస్ స్ట్రాంగ్‌మన్ ధారాళంగా తన పద్ధతిలో వాదించాడు. అతడి వాయిస్ బూమింగ్‌గా వుంది.

"యువర్ ఆనర్! ముద్దాయి చేసినది రాజద్రోహం. కారణాలు ఏమైనా అవి ప్రస్తుతానికి అనవసరం. బాధ్యత కల వ్యక్తి. అత్యున్నతమైన చదువులు చదివినవాడు, న్యాయవాద వృత్తి చేసినవాడు, అన్నీ తెలిసిన మనిషి, వేలాది మందిచే గౌరవింపబడుతున్న పెద్ద మనిషి బాధ్యతను విస్మరించి దేశద్రోహ నేరానికి పాలుపడితే ఇక ఈ లోకంలో శాంతి భద్రతలు కరువైపోతాయి. ప్రజలకు సుఖ శాంతులు లోపించి ఈ ప్రపంచం అంతా అల్లకల్లోలమయిపోతుంది. ముద్దాయి శిక్షార్హుడు. అతడి వాదనలో ఏ మాత్రం పస లేదు. అతడి వ్యక్తిగత నమ్మకాలతో న్యాయానికి నిమిత్తం లేదు. ముద్దాయిని శిక్షించాలి"

వాదన జరుగుతున్నంతసేపూ గాంధీ స్ట్రాంగ్‌మన్ వంకకి జాలిగా చూశాడు.

మిగిలిన వారికి అనిపించింది. అనవసరపు కంఠశోష ఆ వాదం అని. ఒప్పుకున్న నేరానికి వాదమేల అన్నట్లుగా అందరూ గుసగుసలుగా మాట్లాడుకున్నారు. జడ్జి బ్రూమ్ ఫీల్డ్ అంతా ఓపిగ్గా విన్నారు.

చివరకు జడ్జిమెంట్.

కోర్టులో చిక్కటి నిశ్శబ్దం.

బ్రూమ్స్ ఫీల్డ్ అన్నాడు.

'మిస్టర్ గాంధీ! మీరు మీ పై మోపిన నేరం ఒప్పుకోవడంతో నా పని సులభతరం చేశారు. అయితే ఇప్పుడు మిగిలింది న్యాయపరమైన శిక్షని నిర్ణయించడం. ప్రస్తుత సమయంలో ఈ దేశంలో న్యాయమూర్తిగా చాలా కష్టతరమైన పని. అయితే న్యాయానికి వ్యక్తుల మీద గౌరవం వుండదు. నేను ఇన్నాళ్ళూ కోర్టులలో విచారణ చేసిన వ్యక్తులకీ మీకూ ఎంతో భేదం వుంది. సామాన్యంగా నా ముందు నిలబడే వ్యక్తులకి మీరు చాలా భిన్నమైన వ్యక్తి. నా జీవితకాలంలో మీ వంటి వ్యక్తిని విచారణ చేసే అవకాశం వస్తుందని నేను అనుకోను. కోట్లాది మీ దేశ ప్రజల దృష్టిలో మీరు మహాత్ములు, దేశభక్తులు, గొప్ప నాయకులు అన్న విషయాన్ని నేను విస్మరించడం లేదు. రాజకీయాల్లో మీతో ఏకీభవించని వారు కూడా మీరు ఆదర్శ జీవితం గడుపుతారని ఒప్పుకుంటారు. మిమ్మల్ని వదలి వేయలేదని బాధపడే చాలా మంది ఆంగ్లేయులతో సహా వున్నారు. అది నిజం''

"కాని జడ్జిగా నేను మీకు ఆరు సంవత్సరాల కారాగార శిక్ష విధిస్తున్నాను. ప్రజా సంక్షేమం దృష్టిలో కావలసిన శిక్షకీ, నేరానికి కావలసిన శిక్షకీ మధ్యే మార్గంగా ఈ శిక్షని నిర్ణయించడం జరిగింది. ఈ దేశంలోని ఏ పరిస్థితుల వల్లనయినా ప్రభుత్వం వారు ఈ శిక్షని తగ్గించినా లేక పూర్తిగా రద్దు చేసినా నా కన్నా ఆనందించే వ్యక్తి వుండడు''

కోర్టు అంతా కలకలం.

పత్రికా విలేకరులు పరిగెత్తారు టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసులకి.

గాంధీ ముఖంలో చిరునవ్వు. కరుణతో నిండిన కళ్ళతో జడ్జి వంకకు చూసి బయటకు వెళ్ళిపోయాడు పోలీసులు ఇరువైపులా వుండగా.

ఆ రాత్రి జడ్జి బ్రూమ్స్ ఫీల్డ్ తనివితీరా తన కంటికి నిండుగా నిద్రపోయాడు. అతడిలో టెన్షన్ పూర్తిగా పోయి ఉల్లాసంగా ఫీలయ్యాడు. ఏం జరిగాలో అది సవ్యంగా తాను చేశానన్న తృప్తి అతడికి సంతోషం కలిగించింది.

* * * *

సర్ రాబర్ట్ బ్రూమ్స్ ఫీల్డ్ చేతిలోని విస్కీ గ్లాసు లోనికి చూస్తూ వుండిపోయాడు.

ఎన్నో ఏళ్ళు గడిచిపోయాయి. తాను బొంబాయి హైకోర్టు జడ్జిగా రిటైరై ఇంగ్లండ్‌లో సెటిల్ అయిపోయాడు. ఇప్పుడు సర్ రాబర్ట్ బ్రూమ్స్ ఫీల్డ్ **O.B.E.**

ఆనాటి సన్నటి నల్లటి మనిషి తన దేశస్థుల చేతిలో మరణించాడు. బ్రూమ్స్‌ఫీల్డ్ మనసు విషాదంతో నిండిపోయింది. **HOW IRONIC!!** ఆ జ్ఞాపకాలు బాధాకరంగా వున్నాయి. ఆ చావుకి కారణం ఏమిటి? నామ రూపాల్లేకుండా పోయిన, రవి అస్తమించని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమా లేక తన ప్రేమతో ప్రజల కోసం, దేశం కోసం త్యాగం చేసి తన సర్వమూ ధార పోసి, చివరకు అర్థరహితంగా తన ప్రాణాలని పోగొట్టుకున్న ఆ మహనీయుడి స్మృతి వలనా!

"రాబర్ట్ నీవు ఇచ్చిన జడ్జిమెంట్ ఎక్సలెంట్" అన్నాడు సర్ బేసిల్ మూర్.

దగ్గరలో ఫైర్ ప్లేస్‌లో దుంగలు కాలుతున్నాయి. వెచ్చగా వుంది వాతావరణం. ఒంటిలో ఆల్కహాలు... బాగా వండిన హామ్స్ ఆయిస్టర్స్‌తో నిండిన పొట్టలు. ఇతర ఆంగ్లేయులు తమ క్లబ్‌లో మృదు సంభాషణలో మునిగి వున్నారు. జోక్స్... బాంటర్... గాసిప్... లోటోన్స్... మర్మర్స్... ఆ క్లబ్‌లో

...లిస్తే ఏవో కబుర్లు. గంటల ... గదుల గోడలకి చెవులుంటే ఈ జ్ఞాపకాల కబుర్లు విని విని విసుగెత్తిపోయేవి.

కొత్త వాళ్ళకి, ఇంగ్లండ్‌లోనే పుట్టి పెరిగిన మెంబర్స్‌కి ఈ ఇండియా హాండ్స్‌ని చూస్తే దడ! బోర్! పారిపోతారు వాళ్ళని చూడగానే.

"బేసిల్ ఆ జడ్జిమెంట్‌లో ఓ తిరకాసుంది"

"ఏమిటది రాబర్ట్"

"నేను ఏ జడ్జిమెంట్ ఇచ్చినా గాంధీ వ్యక్తిగతంగా గెలిచి వుండేవాడు. **What a diabolic Man!**" మెచ్చుకోలుగా అన్నాడు బ్రూమ్స్ ఫీల్డ్.

"ఇంటరెస్టింగ్ రాబర్ట్! ఎలా?"

"వెరీ సింపుల్. నేను శిక్ష వేయక వదిలివేస్తే ఆ దేశస్తులు మనం భయపడి వదిలివేశాం అనుకునేవారు. శిక్షించడం వల్ల ప్రపంచమంతా మనం ఆ మహానుభావుడిని అనవసరంగా హింసించామనుకునే అవకాశం వుంది. ఎటు చూసినా గాంధీయే గెలిచేవాడు. అతడికి ఆ విషయం బాగా తెలుసునని నా అనుమానం . ఏం జరగబోతోందో అతడికి మంచి అవగాహన వుంది. అతడి ముఖం మీది భావాలు నాకు ఇంకా స్పష్టంగా ఇన్నేళ్ళ తర్వాత కనిపిస్తున్నాయి. అతడికి ఈ గేమ్‌లో గెలుపు తనదేనని తెలిసిన వాడిలా ధీమా, స్కోరు కూడా తెలిసినవాడిలా ఆత్మ విశ్వాసం, చివరకు ఫలితం తెలిసి ఓడిపోయిన వాడిని చూసిన చూపు నాకు విసిరాడు గాంధీ. ***Poor Blocke*** అన్నట్లుగా. అయినప్పటికీ నా శాయశక్తులా అప్పటి పరిస్థితులను బట్టి నేను చేయవలసినది సవ్యంగానే చేశాననుకుంటున్నాను.

"You have done extremely well Robert! you could not have done both"

"థాంక్యూ బేసిల్. కాని ఇప్పుడు ఓ విషయం అర్థమౌతోంది. నా దృష్టిలో ఇండియాలో స్వతంత్రం చాలా ముందే వచ్చింది"

ఓ క్షణం నిశ్శబ్దం. బేసిల్ తన చేతిలోని గ్లాస్‌ని టేబుల్ మీద వుంచి చుట్టని వెలిగించాడు. పొగ బ్లూ రంగులో సుడులు తిరుగుతూ పైకి పోతోంది.

"ఎప్పుడు?" అన్నాడు.

"బ్రిగేడియర్ జనరల్ డైయర్ జలియన్‌వాలాబాగ్‌లో ఫైరింగ్ ఓపెన్ చేసిన నాడే బ్రిటిష్ రాజ్ మన చేతిలో నుండి జారిపోయింది. ఆ దేశ ప్రజలను పాలించే హక్కు ఆనాడే మనం కోల్పోయాము. టెక్నికల్‌గా గాంధీకీ ఈ రహస్యం తెలుసు. మనం చేజేతులా చేసుకున్న స్వయంకృతాపరాధం అది. ఈ స్వల్ప విషయాన్ని మనమెవ్వరం అప్పుడు అర్థం చేసుకోలేకపోయాము. ***We were really foolish! How obivious! What a simple fact!"***

"బహుశా మనం అది గ్రహించలేక తప్పులు చేశామేమో. చివరికి ఎలా జరగాలో అలాగే జరిగింది!"

"బేసిల్! గాంధీ చాలా ఇంటరెస్టింగ్ మాన్. అతడు జైలులో ఏమి చేశాడో అన్నీ నేను కనుక్కుంటూనే వున్నాను. పూనా జైలులో అతడు రెండేళ్ళున్నాడు. ఆ పైన ప్రభుత్వం శిక్ష రద్దు చేసి విడుదల చేసింది. అతడు జైల్లో ఏ మాత్రం కాలం వృథా చేయకుండా బాగా పుస్తకాలు చదవేవాడు. ఆ సమయంలోనే అతడు రడ్‌యార్డ్ కిప్లింగ్ రాసిన పుస్తకాలన్నింటినీ చదివేశాడు. గిబ్బన్ రాసిన 'డిక్లైన్ అండ్ ఫాల్ ఆఫ్ ది రోమన్ ఎంపైర్" అన్ని భాగాలూ చదివాడు. జూల్స్‌వెర్న్ రాసిన సైన్స్ ఫిక్షన్ పుస్తకాలన్నింటినీ చదివాడు. వాళ్ళ గ్రంథ మహాభారతాన్ని మొదటి నుండి చివరదాకా క్షుణ్ణంగా చదివాడు. ఇవన్నీ చాలనట్టుగా తమిళ భాష నేర్చుకున్నాడు.

సర్ బేసిల్ మూర్ నవ్వాడు,

"రిమార్కబుల్ ఓల్డ్‌మాన్"

"కోల్ పోర్టర్ అతడి గురించి ఓ పాట రాశాడని తెలుసా నీకు బేసిల్"

"ఏమిటది?"

"Anything goes"

అందులో నెపోలియన్ బ్రాందీతో గాంధీని అంత్య ప్రాసకి వాడాడు. ఇది విని బోసి నవ్వు నవ్వి వుంటాడు గాంధీ. కాని ఒక్కోసారి సహనం పరీక్షించేలా ప్రవర్తించేవాడు గాంధీ"

"చెప్పు, ఏం చేశాడు?"

"ఓసారి వైస్రాయితో అతి ముఖ్యమైన మీటింగ్. అందరు అధికారులూ సిద్ధంగా వున్నారు. అప్పుడు గాంధీ మూతిమీద చేయి పెట్టుకుని ఆ మీటింగ్‌కి హాజరయ్యాడు. అతడేమీ మాట్లాడలేదు. ఆనాడు ఆయన మౌనవ్రతపు రోజట"

బేసిల్ విరగబడి నవ్వాడు.

"I like him for many other things as well. ప్రపంచంలోని మొదటి హిప్పీ జీసస్ క్రైస్ట్. రెండోవాడు గాంధీ. అతడు దుస్తులుధరించడంలో వున్న నియమాలన్నిటినీ భగ్నం చేశాడు. ***He Borke all rules of rational elegance and decorum***
ఒకనాటి ఇన్నర్ టెంపుల్‌లో చదివిన బారిష్టర్ హాఫ్-నేకెడ్‌గా ధోవతితో రాజులనీ, వైస్రాయిలనీ, మేధావులనీ, కళాకారులనీ కలసి వారిని ముగ్ధులను చేశారంటే నమ్మడం కష్టం"

అర్థరాత్రి దాటింది.

ఇద్దరూ అలసిపోయి వున్నారు. సర్ బేసిల్ మూర్ తన వాచ్ వంకకు చూసుకున్నాడు.

"రాబర్ట్! బాగా లేటయింది. వెళదామా?"

"ఆల్ రైట్"

ఇద్దరూ లేచారు.

గొడుగులు, చేతికర్రలూ, టోపీలు తీసుకుని క్లబ్ మెట్లు దిగి పోర్టికో దగ్గరకు వచ్చారు.

"బేసిల్ ఈ జోక్ తెలుసా?"

"ఏమిటది రాబర్ట్ చెప్పు"

"ఓసారి ఓ కేంబ్రిడ్జి యూనివర్శిటీ గ్రాడ్యుయేట్ కుర్రాడు గాంధీని చూసి ఇలా అన్నాడు. ఒక విషయం నాకు ఎప్పుడూ తెలిసేది కాదు. గాంధీని కలిశాక అర్థమయింది. సోక్రటీస్‌కి హెమ్‌లాక్ ఎందుకు తాగించారో"

"హా హా!,"

"హాహా"

వాళ్ళ నవ్వులతో క్లబ్ కారిడార్లు ప్రతిధ్వనించాయి.

"అయితే అందుకేనా అతడిని షూట్ చేసింది?" అన్నాడు బేసిల్ మూర్.

నవ్వులు గడ్డకట్టుకుపోయాయి.

"గుడ్‌నైట్ రాబర్ట్. నైస్ ఈవినింగ్"

"గుడ్‌నైట్ బేసిల్"

కారులలో ఎక్కి వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళిపోయారు. ఎడతెరిపి లేని వర్షం కురుస్తూనే వుంది.

(అయిపోయింది)